

Asia: VN/23399/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi kotikuntalaiksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Näkemyksenne ihmisten kotikunnan, asuinpaikan ja väestökirjanpitokunnan määräytymistä koskevista ehdotuksista (uuden kotikuntalain 3, 8, 9, 11 ja 25 §)

On kannatettavaa, että henkilön asuinpaikaksi voidaan vallitsevaa soveltamiskäytäntöä vastaavasti merkitä vain rakennus, jossa on väestötietojärjestelmän mukaan asuinhuoneisto tai asuinhuone.

Ehdotettu sääntely vastaa pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Kuitenkin riittävä informointi muutosten suhteen tulee varmistaa.

2. Näkemyksenne kotikunnan ja asuinpaikan muuttumista koskevista poikkeuksista (uuden kotikuntalain 10 §)

On tärkeää ohjeistaa ja informoida riittävästi mahdollisuudesta säilyttää aiempi kotikunta sekä sen vaikutuksista, jottei henkilön kotikunta muutu vasten tämän tarkoitusta tilapäisen toisessa kunnassa asumisen yhteydessä.

Tältä osin tulisi myös kiinnittää huomiota kotikuntalain ja sote-lainsäädännön termistön yhdenmukaisuuteen.

3. Näkemyksenne ulkomaalaisten kotikunnan saamisedellytysten tarkentamista ja kotikunnan menettämistä koskevista ehdotuksista (uuden kotikuntalain 4–7 ja 17 §)

On perusteltua tarkentaa sääntelyä ja säätää kotikuntalaissa, millä edellytyksillä kotikunta menetetään.

4. Näkemyksenne muuttoilmoitusten tekemistä koskevista ehdotuksista (uuden kotikuntalain 12–14 §)

Ei ole kannatettavaa, että toimintayksiköllä olisi oikeus tehdä muuttoilmoitus toimintayksikössä oleskelevan henkilön puolesta. Muuttoilmoituksen tekemiseen kytkeytyy myös 10 §:n mukainen

valintaoikeus, jonka käyttämisellä voi olla vaikutusta myös palveluiden järjestämis- ja kustannusvastuuseen. Vaikka säännös toimintayksikön oikeudesta tehdä muuttoilmoitus on tarkoitettu viimesijaiseksi ja sen todellinen käyttöala jäisi oletettavasti melko kapeaksi, kytkeytyy tähän väistämättä henkilön oikeusasemaan liittyviä ongelmia. Ongelmallista voi olla esimerkiksi se, kuinka varmistetaan, että henkilö saa selvityksen oikeuksistaan asian suhteen ja kykenee ymmärtämään asian merkityksen.

5. Näkemyksenne muuttoilmoitusten käsittelyä koskevista ehdotuksista (uuden kotikuntalain 15–21 §)

-

6. Näkemyksenne väestötietojärjestelmästä ja Digi- väestötietoviraston varmennepalveluista annettuun lakiin sekä muihin lakeihin ehdotetuista muutoksista

-

7. Esitysluonnoksessa on kuvattu lakiehdotusten keskeiset vaikutukset (jakso 4.2). Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, täydennettävä tai tarkennettava?

Esityksessä lain vaikutusten arvioidaan jäävän suhteellisen vähäisiksi suhteessa kuntien ja hyvinvointialueiden toimintaan. Kuitenkin vaikutustenarviointia olisi syytä tarkentaa suhteessa hyvinvointialueiden väliseen kustannusvastuuseen ja palvelujen järjestämisvastuuseen. Mitä pienemmästä hyvinvointialueesta on kyse, sitä suurempi merkitys ihmisten asumisessa tapahtuvilla muutoksilla ja niiden taloudellisilla vaikutuksilla voi olla. Kuten esityksessä todetaan, velvollisuus muuttoilmoitusten tekemiseen myös lyhytkestoisessa toisessa kunnassa asumisessa voi lisätä väestötietojärjestelmän merkintöihin kohdistuvia muutoksia ja siten myös kasvattaa kunnan ja hyvinvointialueiden asukkaiden ja verovelvollisten määrissä vuosittain tapahtuvia vaihteluita. Mahdollisuus säilyttää aiempi kotikunta enintään vuoden kestävässä toisessa kunnassa asumisessa vastaa pääosin voimassa olevaa lakia ja vähentänee määrissä tapahtuvia vaihteluita. Tästä huolimatta muuttoilmoitusten määrän lisääntymisen vaikutusta erityisesti pienten hyvinvointialueiden saaman rahoituksen määrään olisi syytä arvioida tarkemmin.

8. Esitysluonnoksessa on kuvattu vaihtoehtoisia toteuttamistapoja (jakso 5.1). Olisiko jokin näistä toteutustavoista perustellumpi kuin esityksessä ehdotettu malli?

-

9. Muut kommentit esitysluonnoksesta

-

Haanpää Viivi
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue